- 109 -

KÂFİRÛN SÛRESİ

Mushaf'taki sıralamaya göre kitabımızın 109., Nüzûl sıralamasına göre 18., Mufassal sûreler kısmının beşinci grubunun yedinci sûresi olan Kâfirûn sûresi Mekke'de nâzil olmuştur. Âyetlerinin sayısı 6'dır.

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hamd yalnız ve yalnız âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selâm Allah'ın Rasûlü'ne, O'nun pâk aile halkına ve ashabına olsun. Rabbimiz bizden kabul buyur. Çünkü sen her şeyi işitensin, her şeyi bilensin.

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla"

1. "Ey Muhammed! De ki: Ey inkârcılar! 2. Ben sizin taptıklarınıza tapmam.3. Benim taptığıma da sizler tapmazsınız. 4. Ben sizin taptığınıza tapacak değilim. 5. Benim taptığıma da sizler tapacak değilsiniz. 6. Sizin dininiz size, benim dinim banadır."

Medeni olduğunu söyleyenler olsa da, âlimlerimizin ekseriyetinin ittifakla beyanına göre Mekkeli olan bir sûreyle karşı karşıyayız. ***"Kâfirûn"*** sûresi, tevhidi ve Allah'tan başkalarına kulluğu reddi anlattığı için ***"İhlâs"*** sûresi, küfürden şirkten, kâfirlerin ve müşriklerin kulluk anlayışlarının tümünden uzaklaşmayı ortaya koyduğu için ***"Teberri"*** yahut ***"Müberrie"*** sûresi, Allah'a Allah'ın istediği kulluğu en güzel biçimde ortaya koyduğu için ***"İbadet"*** sûresi, ***"İsabet"*** sûresi, küfrü şirki ve tüm pislikleri kovalayıp, ürkütüp kış kışladığı için de ***"Mugaşgış"*** sûresi gibi pek çok isimleri olan bir sûreyle karşı karşıyayız. İnşallah bu sûrede Rabbimizin bize ulaştırmak istediği mesajları hep beraber anlayıp gereğiyle iman ve amel etmek üzere dinleyeceğiz.

Nüzûl zamanı ve nüzûl sebebi olarak şu zikredilir: İbni Abbas efendimizden intikal eden bir rivâyete göre Mekke'de Kureyş'in Rasû-lullah efendimize ve beraberindeki bir avuç müslümânâ karşı şiddetli bir muhalefet fırtınası başlar. Mekke'de kâfirler bir yandan inananlara karşı baskılarını, terörlerini artırırken, bir yandan da Rasûlullah efendimizin da'vetininin önünü kesip nötr hale getirebilmek için onunla uzlaşma ortamı arayışını sürdürüyorlardı. Zaman zaman gelip Allah'ın Resûlüne bu dâvâsından vazgeçmesine karşılık çok cazip tekliflerde bulunuyorlardı. "Ya Muhammed, sana para verelim, ev, arsa verelim. Eğer derdin evlenmekse seni Mekke'nin en güzel kızlarıyla evlendirelim. Zenginlik istiyorsan tüm mallarımızı sana verelim. Eğer derdin riyasetse, başımıza reis olmak istiyorsan seni reis yapalım, sana taç, taht verelim. Yok aklından bir zorun varsa seni dünyanın en hazık doktorlarına gösterelim" diyorlardı.

"Ey Muhammed, eğer bu teklifimize sıcak bakmıyorsan bari şu teklifimizi kabul et. Bir sene biz senin Rabbine kulluk edelim, bir sene de sen bizim İlâhlarımıza kulluk et. Biz seninkinden, sen de bizimkinden istifade edelim. Belki bu senin için de, bizim için de hayırlı olur. Bu konuda bir anlaşma zemini bulmuş oluruz. Eğer senin yolun doğru ise biz de ondan nasibimizi almış oluruz. Bizimkiler doğruysa sen de ondan mahrum kalmazsın. Senin Allah'ında bir hayır varsa biz ondan istifade etmiş oluruz, sen de bizim İlâhlarımızın hayrından mahrum kalmazsın. Bizimkilerle seninkini karıştırır, hayatımızın bazı bölümlerinde senin Rabbini dinleriz, meselâ namaz, oruç, hac gibi konularda Allah'ı dinleriz, hukuk, eğitim, ekonomi, miras gibi sosyal ve siyasal yapılanmalar konusunda da öteki İlâhlarımızı dinleriz olur biter. Hayatımızın bazı bölümlerinde senin Rabbinin yasalarını, bazı bölümlerinde de bizim yasalarımızı uygularız olur biter" diyorlardı.

Şimdi de öyle değil mi ama? Adamın elbisesine karışsanız, rengi şöyle olsaydı, deseni böyle olsaydı deseniz hiç problem çıkmaz, dinler adam sizi. Veya adamın arabasına karışsanız rengi şöyle olsaydı, şurası şöyle olsaydı

deseniz dinler sizi. Ama bu olmasaydı diyerek onun varlığını reddettiğiniz anda kıyâmet kopar değil mi? Öyle diyor adam, bizim yolumuzu, bizim hayat tarzımızı, bizim İlâhlarımızı, bizim demokrasimizi kabul edeceksin. Anlaşabilmek için başta bunu bir kabulleneceksin.

Meselâ Anayasa oylamasına gideceksin, bunu reddetmeyeceksin. Oylamaya gideceksin ama, ister red kullan, ister kabul kullan fark etmez, ama gidecek ve kabul ettiğini göstereceksin. Gitmediğin zaman, bunu tümüyle reddettiğin zaman kıyâmet kopar.

Veya meselâ demokratik yolu kabul edeceksin, demokratik yollarla çare arayacaksın, Yargıtay'a gideceksin. Bunu yaparsan, temyize başvurursan, mahkemelere giderek hakkını bu yolla arar ve bulursan, yani bunu kabullenirsen tebrik edilirsin. Ama tümüyle demokrasiyi reddettiğin zaman kıyâmet kopar değil mi?

İşte bir dönem Allah'ın Resûlüne Muhammedu'l Emin diyen bu insanlar getirdiği tevhidle onların putlarını, put sistemlerini, şirk anlayışlarını, şirkle şekillenmiş hayatlarını yargılamaya başlayınca, hayatlarını toptan reddetmeye kalkışınca kıyâmeti koparıverdiler.

Sûrenin konusu ekseninde kesinlikle bilelim ve hiçbir zaman hatırımızdan çıkarmayalım ki küfrün İslâm'a ve müslümanların varlığına asla tahammülü yoktur. Allah bu sûrede bunu anlatıyor. İmanla küfür arasındaki bu savaş kaçınılmazdır. Çünkü mü'minlerin hiçbir güçleri kalmasa, bunlarla savaşacak hiçbir takatleri kalmasa ve bunlarla barıştan yana, teslimden yana bir tavır sergileseler de, onlarla savaşa yanaşmasalar da tarihen sabittir ki küfür taraftarlarının kesinlikle mü'minlerin varlığına tahammülleri yoktur.

Bu kafirlerin her çağda tek hedefleri yeryüzünde İslâm'ın ve müslümanların mevcut olmamasıdır. İslâm'ın ve müslümanın varlığı bu kâfirlerin korkulu rüyasıdır. Bunlar şunu kesinlikle biliyorlar ki yeryüzünde İslam varsa küfür asla yaşayamaz. Yeryüzünde az da olsa bu dine inanan, bu sistemi uygulayan Allah'a inanan bir müslüman topluluk bulundukça onlar bâtıl yollarından, zulüm ve fesatlarından asla emin olamazlar. Müslümanın varlığı gecenin zifiri karanlığını ortaya çıkaran gündüzün varlığı gibidir. Onun içindir ki kâfirler yeryüzünde bir tek müslümanın varlığına bile tahammül edemezler ve şu anda tüm çıplaklığıyla müşahede ettiğimiz gibi müslümanları yok etmek için ellerinden gelen her şeyi yapmaktadırlar. Hattâ yeryüzünde bir tek müslüman kalmayıncaya kadar bizim savaşımız sürecektir diyor adamlar.

Meselâ işte görüyoruz, koskoca bir okulda iki tane kız çocuğunun başını örtmesine bile tahammül edemiyorlar. Niye? Ne olacak iki bin kişi açıkken ha

iki tanesi de kapanıversin. Ne olur bundan? Dünya mı yıkılır? Yo! O zaman o okulda açıkların varlığı anlaşılacak da onun için buna tahammül edemiyorlar. Evet, kriter olarak, kıstas olarak müslümanın varlığına tahammülleri yoktur bunların.

İşte bunun için yok etmeye çalışıyorlardı peygamberi. Uzlaşarak, anlaşarak bitirmek istiyorlardı onun mesajını. "En azından gel ey peygamber, hiç olmazsa bir yıl sen bizim gibi ol, bir yıl da biz senin gibi olalım. Bir yıl sen bizim gibi yaşa, bir yıl da biz senin gibi yaşayalım. Sen bizimkine inan, biz de seninkine inanalım. Ya da hiç olmazsa arada bir şöyle bizimkine bir uğrayıversen. Şöyle bir yanından geçiversen, bir el sürüversen. Ya da hiç olmazsa bizimkine dokunmayıversen olmaz mı? İlişmeyiversen. Bizimkinin aleyhine konuşmayıversen. Sen kendininkini yaşasan, ama biz de kendimizinkini yaşasak. Sen serbest olsan, biz de serbest olsak diyorlardı. Böylece kendilerininki hepten ortadan kaybolmayacak, ya da kendilerininki de normal görülecekti. İşte bu kâfirler kendilerininki de normal görülecek noktaya gelene kadar müslümanları yoldan çıkarmak için ellerinden geleni arkalarına koymayacaklar, bunu bilmek zorundayız. Ey Muhammed, sen bizimkilerin aleyhinde konuşma biz de seninkinin aleyhinde konuşmayalım! Ya da bir selâm ver bari, bizi hepten unutup reddetme. Gel anlaşalım, uzlaşalım" diyorlardı. İşte kâfirlerin bu tekliflerine karşılık bu sûre geliyordu.

Demek ki sûrenin konusu İslâm'ın küfürden ayrı olduğunun, her dönemde bu ikisinin asla birleşme ve uzlaşma ihtimalinin bulunmadığının beyanıdır. Yani kimilerinin iddia ettiği gibi, kimi demokratik ve laik kafaların bize zorla kabul ettirebilmek için çırpındığı gibi, siz sizce yaşayın biz de bizce yaşayalım. Siz bildiğiniz ve istediğiniz gibi yaşayın biz de bizimkini yaşayalım. Siz bize dokunmayın biz de size dokunmayalım. Herkes bildiği şekilde gül gibi yaşayıp gitsin demek değildir bu. Bilâkis İslâm'ın bulunduğu yerde küfrün bulunamayacağının beyanıdır bu. İslâm'ın hakim olduğu yerde küfrün ve şirkin asla hayat hakkına sahip olmayacağının, olamayacağının ortaya konulmasıdır. Küfrün bulunduğu yerde de kesinlikle İslâm'ın bulunamayacağının beyanıdır tabii. Bu ikisi, yani küfürle İslâm, şirkle İslam geceyle gündüz, aydınlıkla karanlık gibi bir şeydir. Birinin varlığı diğerinin yokluğu demektir.

Demek ki sûrede bir taraftan kesinlikle küfürle İslâm arasında bir anlaşmanın, bir uzlaşmanın olamayacağı, küfrün İslâm'a, İslâm'ın da küfre asla tahammülünün olmadığı anlatılırken, bir taraftan da İslâm net ve açık olarak ortaya konuyor. Değilse siz öyle olun, siz istediğiniz gibi yaşayın, beni de böyle kendi halime bırakın demek değildir bunun mânâsı. Zaten sûreler arasında bir birlik, bir bağ kuracak olursak mahza dini yaşayan, bedenini ve malını toplumsal planda Allah'a ait kılan, Allah'ın Resûlüne ve onun yolunun yolcularına Kevser sûresinde hayr-ı kesir verilmesine rağmen "ebter" diyenlere,

"De ki: Ey kâfirler"

diyeceğiz.

Yine sûrenin hitap üslûbundan, ifade tarzından anlıyoruz ki peygamber ve onun yolunun yolcularının kâfirler karşısında savunmada değil sürekli hücumda olmaları gerekmektedir. Kâfirler ve müşrikler karşısında müslümanın savunmada bulunması asla caiz değildir. Rabbimiz bu sûreyle bize bir de bunu anlatıyor. Ama bakıyoruz şu anda adam müslüman, hâlâ gâvurun karşısında kompleks içinde. Adam hem müslüman hem de kâfir karşısında aşağılık duygusu içinde. Ne garip değil mi? Meselâ gâvura sen gâvursun diyemiyor adam. Sen cehennemliksin diyemiyor. Arkadaş sen yanlış yoldasın diyemi-yor. Hayat programın yanlış, bu gidiş seni ateşe götürüyor diyemiyor.

Halbuki kâfire sen yanlış yoldasın, bu halinle cehennemliksin, cehenneme gideceksin dememek, bilesiniz ki ona en büyük zulümdür. Çünkü onun cehenneme gidişine göz yummaktır. Ama ona acıyarak uyarmak kendisine en büyük merhamettir aynı zamanda. Yani ona yanlışını söyleyelim ki adam hiç olmazsa yanlışını anlasın ve cen-nete gitmenin yollarını arasın.

Hiç bir şeyine dokunmuyor. İşte gel beraber yaşayalım, gül gibi geçinip gidelim diyor adam, onun yanlışını gündeme getirmiyor. Tamam o zaman cehenneme kadar yaşarsın beraber. Madem ona acıyorsun, aynı mahallede, aynı şehirde yaşıyorsun, aynı iş yerinde bulunuyorsun, aynı apartmanda oturuyorsun, hattâ o kâfirin işinde, işyerinde çalışıyorsun o zaman de ki adama, "arkadaş sen yanlış yoldasın, bozuk yoldasın, bu halinle sen cehenneme gidiyorsun, sana acıdığım için söylüyorum, gel müslüman ol da bu azaptan, cehenneme gidişten kendini kurtar!" Bu ona kötülük değil ki. Bu onu üzmek ve kırmak da değildir.

Aslında onun hayatını sorgulamamak ona kötülüktür. Onu bu gittiği yolda uyarmamak, ona acımamak onun ateşe gidişine göz yummak ona kötülüktür. Aynı zamanda onun hayatını sorgulamamak bize de kötülüktür. Çünkü o zaman müslüman hep savunmada kalıyor demektir. Biz savunmada kaldığımız sürece hep kaybeden oluruz.

Meselâ soruluyor müslümana: Niye namaz kılıyorsun? Kusura bakma işte kılıyoruz. Niye örtünüyorsun? Kusura bakma alışkanlık işte ne yapalım? Niye oruç tutuyorsun? Kusura bakma ... Böyle böyle sonunda da kusura bakma sen nasıl istersen öyle yapayım demek zorunda kalacaktır müslüman. Sen nasıl istersen öyle yaşayayım de-mek zorunda kalacaktır. Karşısındaki gâvuru uyarmayan, kendi kimliğini net bir biçimde ortaya koyamayan müslüman sonunda susmaya ve savunmada kalmaya mahkum olacaktır.

Halbuki müslüman tek başına da olsa hep hücumdadır, kesinlikle savunmada olamaz. Müslüman kimliğini açık ne net bir biçimde ortaya koyan ve inandığı gibi yaşayan, yaşadığı gibi inanan kişidir. İşte bu sûrede Rabbimiz bizden bunu istiyor.

Biz müslümanlığımızı, imanımızı ortaya koyacağız, küfürden, şirkten, kâfirlerden ve müşriklerden, onların küfür ve şirk anlayışlarının tümünden ayrılacağız. Ayrılırken de, "ey kâfirler işte biz buyuz! Biz böylece inanıyoruz. Kurtulmak istiyorsanız siz de bizim gibi inanmak zorundasınız. Bizim sizinle, sizin dinlerinizle, sizin hayat programlarınızla, sizin kulluk anlayışlarınızla uzak ve yakından bir ilgimiz yoktur. Eğer şu anda bizim size tanıdığımız düşünce özgürlüğünü, fikir özgürlüğünü, ibadet özgürlüğünü siz de bize tanırsanız bu tartışma kolayca çözülecektir. Çünkü biz din ve vicdan hürriyetine, düşünce hürriyetine inanıyoruz. Başka din sahiplerinin inanışlarına, düşüncelerine, ibadetlerine karışmıyoruz." diyeceğiz.

Tamam, hayatımızın ibadet bölümünde O'nu dinleyelim, ama hayatımızın öteki bölümlerinde söz sahibi başka Rablerimiz, başka tanrılarımız vardır. Biz onları da dinlemek zorundayız, biz onları da küstürmemek zorundayız, biz onların yasalarını da uygulamak zorundayız demeye devam edecek olursanız, yani böyle hem Allah kaynaklı, hem de tâğutlar kaynaklı bir din yaşamak istiyoruz diyorsanız, o zaman biz de size deriz ki, sizin dininiz, sizin hayat programınız, sizin kulluk anlayışınız sizin olsun, bizim ki de bizim olsun.

Eğer müslümanlar onlara tavizler vermeye başlarlarsa bu onların kendi dinlerinde, kendi bâtıl akideleri üzerinde sebat etmelerine vesile olacaktır. Çünkü tavizkâr bir tutum, kesinlikle onlara destek vermek anlamına gelecektir. Müslümanların onlara tavizler verip onların davranış ve inanışlarını tasvip edercesine bir tavır takınmaları, onları kendi dinlerinde kemikleşmelerini sağlayacaktır. Bunlar bize böyle baktıklarına göre demek ki bizim yolumuz da doğruymuş diyecekler ve yanlış dinlerine, bozuk inanışlarına daha bir sağlam sarılmaya başlayacaklardır.

Evet, Rasûlullah'ın müşriklerle ilişkilerini dört safhada mütalaa etmek mümkündür: Müslümanların sayıca çok az oldukları dönemde müşriklerin eziyetlerine katlanmak. Fikirlerine ortak olmaları ve onlarla fikrî bir uzlaşmaya gitmeden sabretmek. Müşriklerin bu saldırılarına karşı konulamadığı dönemlerde sûrenin sonundaki "sizin dininiz size benim dinim bana" stratejisini uygulamak. İmkân olduğu takdirde sal-dırılara ayniyle mukabelede bulunmak. Antlaşmalara riâyet etmeme-leri ve tekrar tekrar anılaşmayı bozmaları sebebiyle onlarla top yekun bir savaşa girmek. İlk iki madde Mekke döneminde, son ikisi ise, Me-dine döneminde olmuştur. bu hususu da belirtelim ki, her dört safhada

da Rasûlullah tebliğe devam etmiş, tebliği katiyetle aksatmamıştır. Ayrıca İslâm'ın temel akidesinden kesinlikle taviz vermemiş fikrî bir uzlaşmaya asla yönelmemiştir.

Kur'an-ı Kerim, bir çok yerde câhiliye hayatından örnekler ve-rerek müslümanların ibret almalarını ister. Yine bu sûrede Allah son tevhid dini olan İslâm'la insanların nasıl bir inkılapla nefis ve şeytâni putların hâkimiyetinden kurtulduklarını anlatır. Bilindiği gibi câhiliye dönemi Arapları Allah'ı inkâr etmiyorlar, ancak O'nu "Bir" ve "Samed" olarak tanımıyorlardı. Onlar Allah ile beraber putlara, geçmişteki ö-nemli zatlara, heykellere ibadet ediyor ve bunların Allah yolunda sa-dece birer vesile olduğu iddiasında bulunuyorlardı. "Biz onlara sırf bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz" (Zümer, 3) diyorlardı. Yine Ankebût suresinde "Onlara gökleri ve yeri kim yarattı, güneş ve ay'ı kim emrine verdi diye soracak olursanız" Allah" diyeceklerdir elbet-te..." (Ankebût,61). Hem de yeminlerle dile getirdikleri bu tür inançla-rını Allah "Siz ancak Allah(u Teâla)'dan başka pullara ibadet ediyor ve (O'na ortak diye) yalan düzüyorsunuz. Bu Allah'tan başka ibadet et-mekle olduklarınız size bir rızık vermeye muhakkak ki muktedir değil-dir. Rızkı Allah katında arayın O'na ibadet edin. Ve (rızkınızı o verdiği için de) O'na şükrediniz. (Çünkü âhirette) yalnız O'na döndürülecek-siniz" (Ankebût,17) diyerek onların Allah'tan başka ibadet ettikleri şeylerin kendilerini Allah'a yaklaştırmayacağını belirtir. Kâfirûn sûresi insanın içine düştüğü bu ikilemi, bu tür bir çıkmaza kesin bir çözüm getirerek mü'min, kâfir saflarının netleşmesini sağlamakta ve insanla-rın bu tür mazeretlerinin olmayacağını ferman buyurmaktadır.

"(Ey Nebi!) De ki: Ey Kafirler" Allah onları gerçek durumlarıyla çağırarak, gerçek vasıflarını belirtmektedir. Onların dini yoktur. Ne ka-dar Allah'a ibadet etseler de bu böyledir. Böylece onlarla Hz. Muham-med (s.a.s) arasında bir bağ söz konusu değildir. "Ben sizin tapmakta olduklarınıza tapmam" Bu ifade, kâfirlerin ibadet ettiği ve halen de ibadet etmekte oldukları bütün mabudları içine alır. Onlar melekler, cinler, nebiler, veliler, ölmüş insanların ruhları, güneş, ay, yıldızlar, hayvanlar, ağaçlar, hayali tanrılar, tanrıcalar, putlarda olabilir. İlahlara topluca ibadet etmenin içine Allah'a ibadet de girse bile, bu aslında Allah'a ibadet değildir. Kur'an-ı Kerim'de açıkça Allah'a ibadetin O'-nunla birlikte bir başka şeye ibadet etmemek demek olduğu bildirilmiş ve sadece Allah'a ihlasla yönelmek emredilmiştir: "Oysa kendilerine dini yalnız Allah'a halis kılarak, Allah'ı birleyenler olarak O'na kulluk etmeleri emredilmişti" (Beyyine, 5).

Daha sonra Kur'an-ı Kerim "Benim taptığıma sizler tapmazsı nız. Ben de sizin taptıklarınıza tapacak değilim. Benim taptığıma da sizler tapacak değilsiniz. O halde sizin dininiz size, benim dinim bana-dır" fermanıyla İslâm'da ibadet edilecek olanın sadece Allah olduğu-nu; Allah'a yapılan ibadetle O'na

ortak koşanların ibadetlerinin karşı-laştırılması yapılmaktadır. Ve sûre "Sizin dininiz size, benim dinim ba-nadır" diyerek onların İslâm dışı bir inanç içerisinde oldukları ne Müs-lümanlarla-kâfirlerin yolunu netleştirmektedir. Bu son ifadede Allahu Teâla İslâm'ın tavrını ortaya koymaktadır. Bu ifade, kâfirlere hoş gö-rünmek için değil, kâfirlikleri üzerinde devam ettikleri sürece onlardan kesb ayrılık ve çizgi farklılığını göstermektedir. Sûre aynı zamanda kâfirlerin, din konusunda Allah'ın Rasûlü ve O'na iman eden müslü-manlarla hiçbir zaman uzlaşamayacaklarını belirtmeyi ve bu konuda ümitlerini kesmelerini de kapsar. Aynı tavır Kur'an'da bir çok yerde zikredilerek müslümanların kâfirlere karşı tavrı tespit edilmiştir."De ki. Ey insanlar benim dinimden kuşkuda iseniz" ben sizin Allah'tan başka taptıklarınıza tapmam. Sizi (öldürecek olan Allah'a taparım. Bana mü'minlerden olmam emredilmiştir" (Yunus,104; Şuarâ,216; Sebe, 25-26; Zümer,14, 39-40; Mümtehine, 4).

Bu kesin ayrılık hem davet edenler için, hem de davet edilen-ler iğin gerekliydi. Çünkü daha önceden doğru bir inanca bağlanıp da sonradan sapıtmış topluluklarda iman düşüncesiyle cahiliye düşün-cesinin birbirine karıştığı görülür. Bu tür topluluk ve!a insanlar hiçbir inanç sahibi olmamış topluluklardan daha azgın olurlar. Çünkü içinde bulundukları durumdan habersizdirler veya memnundurlar. İnandıkla-rıyla yaptıkları arasında bir tezat olduğundan iyiyle kötüyü ayırmaları mümkün olmaz. Hatta onların bu halleri müslümanları dahi kendine çekerek bazı bozuk yönlerine rağmen iyi yönlerini benimseme hata-sına düşürebilir. Halbuki bu durum son derece hatalı ve yanlış bir yol-dur. Yolda atılacak adım, müslümanın câhiliye sistemi ve nizamından tam olarak sıyrılıp ayrılmaktır. Yolun ortasında buluşma imkânı söz konusu değildir. Bu durum cahiliyet ehlinin tamamıyla İslâm'a girme-siyle ortadan kalkacaktır. Câhiliyet ne kadar İslâm kılığına bürünürse bürünsün ve müslüman olduğunu ne kadar iddia ederse etsin ortada bir yerde buluşma imkanı yoktur. Dâvet ve tavırda ilk yol "sizin dininiz size benim dinim bana" olmalıdır.

İşte Mekkeli müşriklerin bu sapık teklifleriyle karşı karşıya kalan Allah'ın Resûlü aslında kendi başına karar verme yetkisinde değildi, onlara bu konuda tavizler vermeye asla yetkili değildi. Onlar, "gel ey Muhammed anlaşalım, sen bizim putlarımızın aleyhinde konuşma, biz de senin İlâhının aleyhinde olmayalım. Sen bizimkileri kabullen biz de seninkini kabullenelim. Ya da işte bir yıl sen bizim İlâhlarımıza kulluk yap bir yıl da biz senin Rabbine kulluk yapalım" deyince, Allah'ın Resûlü, "bekleyin hele Rabbim ne diyecek" buyurdu. "Ben bu konuda karar verme yetkisinde değilim, siz yanlış anladınız, bu din benden değildir" buyurdu. Onlar bunu yanlış anladılar ve uzlaşma ümidine kapıldılar. Sanki Rasûlullah efendimizin şöyle dediğini zannettiler: Durun acele etmeyin, hele bir düşünüp taşınalım. Böyle bir şey mümkün mü? Değil mi? Bir araştıralım, bir hesap edelim demek gibi anlamışlardı.

Halbuki bu o demek değildi. Rasûlullah efendimizin bekleyin Rabbim ne buyuracak sözünün mânâsı şuydu: Tıpkı bir dairede çalışan bir memura dışardan gelen bir adam kanun dışı, yasaların elvermediği bir şey teklif eder ısrarla. Memur bunun olmayacağını, olamayacağını, böyle bir şeyi yapamayacağını, bunun yasa dışı bir yolsuzluk olduğunu, kanunların elvermediği bir usulsüzlük olduğunu anlatır. Kendisine böyle bir şey teklif eden adama memur bunun olamayacağını, böyle bir şey yapamayacağını defalarca ve ısrarla anlatır, anlatır, sonra hâlâ da adam anlamayınca, dur öyleyse bir de yukarı soralım, bir de amire soralım der ya. Yani memur bu ifadesiyle aslında bu işin olup olmayacağını bir de amire soralım demek istemiyor da aslında olmayacak olan bu işi daha bir belgeyle tescil ederek karşısındakine ispat etmek istemektedir. Ya da bizzat müdürün ağzından adama duyurarak, onun ifadesinin ortaya konmasıyla durumu daha bir tescil etmek istemektedir.

İşte Allah Resûlünün yaptığı da bunun aynıdır. Hele biraz bekleyin Rabbim ne buyuracak derken Allah'ın Resûlü kendisince kesinlikle mümkün olmayan bu konunun bir de Allah'ın diliyle tescilini istiyordu. Allah'tan gelecek bir sûreyle böyle bir uzlaşmanın kesinlikle mümkün olmadığını ortaya koymak ve artık bir daha bu konuda kendisinin rahatsız edilmemesini istiyordu.

İşte bu hadise üzerine gelen bu sûreyle kâfirlerle ve müşriklerle kesinlikle bir uzlaşmanın olmayacağı, kıyâmete kadar bunun mümkün olmadığı ortaya konuyordu. Ve bu sûreyle uzlaşma teklifi kesinlikle reddedilince, kâfirler peygamberle anlaşma zeminini kaybedip bu konuda ümitleri kesilince artık mü'minlerin üzerine baskılarını artırdıkça artırdılar. Yaşadıkları şehir kendilerine dar gelen zulüm ve işkencelerden bunalan ve artık Mekke'de kalmaları imkânsızlaşan müslü-manlar Habeşistan'a hicret edip orada rahat bir nefes almayı denediler.

Her ne kadar hitap tarzından da anlaşılacağı gibi sûrenin ilk muhatabı Kureyş'liler olsa da, bu kıyâmete kadar devam edeceğinden, bu sûre sadece belli zaman dilimi içinde belli bir uzlaşmanın, belli bir uzlaşma teklifinin reddi değil, aynı zamanda kıyâmete kadar her bir dönemde her bir dönem müslümanlarının kâfirlerle uzlaşmalarını yasaklamaktadır. Ama unutmayalım ki sadece müslümanların kâfirlerle uzlaşmalarını yasaklamakla da sınırlı değildir sûrenin muhtevası. Bunu yasaklamakla birlikte aynı zamanda İslâm'ın küfre karşı kendini ortaya koymasının ifadesidir.

Sûrenin âyetlerini tek tek tanımaya geçmeden önce bir de sûreyle alâkalı Rasûlullah efendimizin hadislerinden bir kaçını belirtelim. Kur'an'ın dörtte birine muâdil kabul edilen bu sûre hakkında Rasûlul-lah efendimizin çok övgüleri vardır.

İmam Müslim'in sahihinde Hz. Cabir efendimizden şu rivâyet vardır:

"Allah'ın Resûlü Tavaf namazının iki rekatında Kâfirûn sûresi ve İhlâs sûresini okurdu."

Yine Ahmed bin Hanbel'in İbni Ömer efendimizden rivâyetine göre İbni Ömer efendimiz şöyle buyuruyor:

"Peygamber efendimizi gözledim, bir ay süreyle sabah namazının farzından önceki iki rekatta sürekli Kâ-firûn ve İhlas sûrelerini okuduğuna şahit oldum."

Yine Taberânî'nin rivâyetinde kendisine yatağına yatarken: "Ey Allah'ın Resûlü bana uyuyacağım zaman okuyacağım bir şey tavsiye eder misin?" diyen bir sahâbeye Allah'ın Resûlü'nün:

"Geceleyin yatağına girdiğin zaman Kâfirûn sûresini oku, çünkü onu okumak şirkten beraettir"

buyurduğu nakledilir.

Kendisi bizzat Tavaf namazında, İhram namazında, Tahiyye-i Mescidde ve istiare namazında, yatağa girmeden önce sürekli bu sûreyi okuyan, "ben size şirkten kurtulabileceğiniz kelimeleri öğreteyim mi? O Kâfirûn'dur. Zira bu şirkten teberîdir" buyuran Allah'ın Resûlü'nden, "Münafık, Kâfirûn sûresini okumaz ve kuşluk namazını kıl-maz" diye de bir rivâyet vardır.

Bu karmakarışık mukaddimeden sonra kısaca sûrenin meâlini söyleyip âyetlerini tek tek tanımaya geçelim inşallah. "De ki:'Ey kâfirler! Ben sizin taptıklarınıza tapmam. Siz de benim taptıklarıma tapıcı değilsiniz. Ben asla sizin taptıklarınıza tapacak değilim. Siz de benim taptığıma tapacak değilsiniz. Sizin dininiz size, benim dinim banadır."

"De ki: "Ey kâfirler!"

"Kul" kelimesi üzerinde Fahrettin Râzî kırk mesele saymıştır. Bu bir tebliğ emridir. "Ey peygamberim bunu önce kendine sonra da çevrendekilere duyur, onlara tebliğ et" demektir. Yine bu, Kur'-an'ın, mesajın Allah'tan olduğunu beyanıdır. Yani o sana senin asla kabul edemeyeceğin saçma sapan tekliflerde bulunanlara de ki peygamberim: "Ey kâfirler! Bilesiniz ki bu söyleyeceklerim benden değil Allah'tandır, yani mesaj benim değil Allah'ındır de."

Kur'an'ın önceki âyetlerinde Rasûlullah efendimize tatlı, mülayim, Rahmeten li'l âlemin olarak, suhuletle insanları Allah'ın dinine dâvet etmesi, kâfirleri ve müşrikleri ahsen bir dille İslâm'a çağırması tembih edilirken, örüyoruz ki burada çok sert bir hitap tarzı var. Kâfirlere: ***"Ey Kâfirler!"*** diye hitap ediliyor. Acaba bunu nasıl anlayacağız? Yani bu birdenbire sertleşmenin mânâsı nedir acaba?

Meselenin ciddiyetine binaen böyle bir hitap tarzı seçilmiştir diyoruz. Tabiri caizse kâfirlerle, müşriklerle onların bekledikleri bir koalisyonun asla mümkün olmayacağının, olamayacağının beyandır bu. Küfrü ve şirki İslâm'dan ayrı görmenin, İslâm'ı da onlardan farklı görmenin ve kıyâmete kadar imanla küfür arasında bir uzlaşmanın olamayacağının beyanıdır bu. Önceki âyetlerde olduğu gibi tatlı bir ifade, mülayim bir hitap tarzı belki de onların hâlâ peygamberle uzlaşma ümitlerinin canlı kalmasını ve sürekli peygamberi rahatsız etmelerini sağlayacaktı. Onun içindir ki Rabbimiz sûrenin hemen başında böyle sert bir hitap tarzını tercih buyurarak, onların bu konudaki tüm ümitlerinin kırılmasını ve bir daha peygamberini rahatsız etmemelerini istedi.

Tabii ki bu adamları, ***"Ey Kâfirler!"*** ifadesi de gazaplan-dırıyordu. Bunun kendilerine en büyük hakaret olduğunu kabul ediyorlardı. Zaten kâfir değil miydi bunlar ki bu ifadeye gazaplanıyorlardı? Hayır, bunlar Allah'ı bilmeyen Allah'ı reddeden insanlar değillerdi. Bunlar aslında göklerin ve yerlerin yaratıcısı olarak, göklerde ve yerlerde egemen olarak, yaratıcı, öldürücü, yağmuru yağdırıcı, güç, kudret sahibi, rızık verici, doyurucu olarak Allah'ı tanıyorlardı.

Hattâ zaman zaman O'na kendilerince kulluk da yapıyorlardı. Yeminlerinde en yüce varlık olarak tanıdıkları Allah'ı şahit tutup "vallahi, billahi" diyorlardı. Dualarında "Allahümme" (ey Allah'ım) diye söze başlıyorlardı. Başları daraldığı zaman O'na sığınıyor, O'ndan yardım istiyorlardı.

Meselâ büyük bir orduyla Ebrehe Kâbe'yi yıkmaya geldiği zaman Kâbe'nin örtülerine yüz sürüp: "Ey bu Kâbe'nin Rabbı! Kâbe'ni, beytini korusan korusan sen korursun! Bizim de şu tapındığımız putların da böyle ciddi bir durumda yapabileceğimiz hiçbir şey yoktur" diyorlardı. İçini putlarla doldurmuş olsalar da yine de Kâbe'nin adına Beytullah, Allah'ın evi diyorlardı. Hz. İbrâhim'in Hanif dini üzere olduklarını iddia ediyorlardı. Ama bildikleri, tanıdıkları bu Allah'ı hayatlarına karıştırmak istemiyorlardı.

Dikkat ederseniz burada "Kâfirun" diye cemi sığası kullanılmıştır. Acaba neden müfret değil de cemi sıgası kullanılmıştır? Bunun sebebini şöyle anlamaya çalışıyoruz: Burada belli bir şahıs değil, bir gurup, bir topluluk ifade

edilmiştir. Bir de kâfirlerin isimleri zikredilmeyerek sıfatları zikredilmiştir. Tabi bu sıfat ebediyen İslâm'a gelmeyecekleri sabit sıfatı olduğundan, hem o günkü, hem de kıyâmete kadar gelecek tüm kâfirleri kastediyordu. Yani muhatapların zatını değil de sıfatlarını hedef alıyor Rabbimiz. Dolayısıyla kıyâmete kadar kâfir sıfatını taşıyan herkes sûrenin muhatabıdır. Ama kâfirken, bu sıfatın sahibiyken bir anda müslüman olarak bu sıfatı terk eden ve kendisi de namazlarında bu sûreyi okumaya başlayan kişi elbette bu hitabın muhatabı olmaktan kurtulmuştur.

Yine sûrenin hitabının delaleti taarruz için değil, teberri içindir. Yani sûrede ortaya konan mesele bir müslümanın kâfirlere taarruz etmesi, "Ey kâfirler! Siz kâfirsiniz! Siz dinsizsiniz! Siz şöylesiniz! Siz böylesiniz!" demesi, taarruzda bulunması değil, esas konu ben müs-lümanım demesidir.

Bu ifade tarzı taarruz için değil, müslümanın teberrî etmesi ve kendi müslümanlığını, kendi imanını ortaya koymasıdır. Değilse eğer bu hitap kâfirlere taarruz anlamına gelseydi, uyurken okunması em-redilmezdi.

Öyle değil mi? Allah'ın Resûlü uyuyacağımızda bu sûreyi okumamızı emrediyor. Peki düşünelim uyurken kime söylüyoruz bunu? Ya da namazlarımızda okurken kime söylüyoruz? Öyleyse bu taarruz değil kendini ortaya koymadır. Mü'min bu ifadeyle kendisini ortaya koymaktadır. O halde usul olarak önce küfrü öğrenip küfrü anlatmak boştur. Önce antitezle uğraşmak boştur. Önce İslâm'ı öğrenip onu ortaya koyalım. Yani "bu ne değildir?"le uğraşmayalım? Bu nediri ortaya koyalım.

Burada "Ey Kâfirler" ifadesiyle kıyâmete kadar İslâm'ı kabul etmeyip karşı çıkanların tamamı kastediliyor. Onun içindir ki ey müşrikler, ey ateistler, ey Yahudiler, ey Hıristiyanlar denmemiş, İslâm'ı ka-bul etmeyenlerin tümü kast edilmiştir. Müşriki, münafığı, dinsizi, ateisti, komünisti "Küfür tek millettir" fehvasınca hepsi kastedilmiştir. Ancak buradaki hitap bunların zatlarına değil sıfatlarınadır. Değilse birine "Ey kâfir" denseydi, o da bir gün İslâm'a dönseydi, o zaman hitap açıkta kalırdı. Ama sıfat söz konusu olunca, bu sıfatı taşıyan herkes onun muhatabıdır. Yani buradaki hedefleme ferdi değil, küfrü hedeflemedir.

Evet ey kâfirler!

"Ben sizin taptıklarınıza tapmam. Benim taptığıma da sizler tapmazsınız. Ben sizin taptığınıza tapacak değilim. Benim taptığıma da sizler tapacak değilsiniz. Sizin dininiz size, benim dinim banadır."

Red, red, red… Bir daha, red üzere red. Çeşitli ifadelerle, değişik ifadelerle ama hep küfrü red. Sizin taptıklarınıza ben tapmam! Tüm mabutlarınıza, aya güneşe, yıldızlara, cinlere, nebilere, velîlere, ölmüş insanların

ruhlarına, putlarınıza, tâğutlarınıza, hukuk, eğitim, kılık-kıyafet, siyaset, moda, âdet, yönetmelik, çevre, toplum tanrılarınıza, tüm tanrılarınıza, tanrıçalarınıza ben ibadet etmem. Siz de benim ibadet edip tapındığıma tapınmazsınız. Çünkü benim İlâhım sizin İlâhlarınızın içine katılacak bir İlâh değildir. İlâhlardan bir İlâh olarak, tanrılardan bir tanrı olarak kendisine de ibadet edilecek bir İlâh değildir benim Rabbim.

İçinde Allah'ın da bulunduğu çeşitli Mâbudlara, çeşitli İlâhlara ibadet şirktir. İşte bu âyetiyle bunu reddediyor Rabbimiz. Çünkü Allah Mâbudlardan bir Mâbud olmayıp tek Mabûd'dur. Kendisine kulluk yapılacak İlâhlardan bir İlâh olmayıp tek İlâhtır. Başkalarına da yapılarak Allah'a yapılacak bir ibadet, Allah'ın istediği ve razı olduğu bir ibadet değildir.

Ben sizin taptıklarınıza tapmam, ben sizin tanrılarınıza asla kulluk etmem demesini emrederek, Rasûlullah efendimizin ve onun şahsında hepimizin kulluğu, ibadeti sadece ve sadece Allah'a ait kılmamız emredilmektedir.

Ayrıca ben sizin taptıklarınıza tapmadığım gibi siz de benim taptığıma tapmazsanız. Her ne kadar benim inandığım Allah'a inandığınızı, O'nu sevip saydığınızı iddia ediyorsanız da, aslında siz de benim taptığım Allah'a tapıyor değilsiniz. Yani ben sizin kulluğunuza benzer bir kulluk yapmadığım gibi, siz de benim kulluğuma benzer bir kulluk yapmıyorsunuz. Ben böyle bazen Allah'ı, bazen de başkalarını dinleyerek, bazen Allah'a, bazen de başkalarına kulluk yaparak böyle bir şirket içinde, bir ortaklık içinde sizin gibi bir kulluk yapmadığım gibi, siz de sadece Allah'ı dinleyerek benim gibi bir kulluk yapmıyor-sunuz. Ben sizin kulluğunuza benzer bir kulluk yapmadığım gibi, sizler de benim kulluğuma benzer bir kulluk yapmazsınız, yapmıyor-sunuz.

Ya da her ne kadar ben sizin hayatı parçalayıp onun bazı bölümlerinde Allah'ı, bazı bölümlerinde de başka tanrıları söz sahibi kabul ettiğiniz şirk dininizde değilsem de, siz de benim tüm hayatımda söz sahibi bildiğim ve sadece kendisine kulluk ettiğim tevhid dinimde değilsiniz. Ya Allah'ın dininde olunur ya da başkalarının dininde. İşte koalisyon olmazdan maksat ta budur zaten. Ya o, ya da o, başkası mümkün değildir.

Çünkü bir birleştirme olsa o zaman İslâm bozuk çıkar karşımıza. Hayatın bazı bölümlerinde Allah'ı dinleyelim ama hayatın öteki bölümlerinde de başka efendileri, başka tanrıları dinleyelim dediniz mi, o zaman İslâm yok olur. Çünkü Allah'a kulluk başkalarına kulluğa izin vermez. İslâm dininin yaşanması başka bir şeyin yaşanmasına imkân bırakmaz. Allah'a inandınız ve O'na kulluğa karar verdiniz mi artık başkalarını dinlemenize, başkalarının hizmetine gitmenize asla zamanınız kalmaz.

Çünkü İslâm hayatta boşluk bırakmaz. Şirk mümkün değildir. Allah'a kulluk, yine Allah'a kulluk, yine Allah'a kulluk. Hayatınızın bazı bölümlerinde Allah'ın yasalarını, öteki bölümlerinde de başka tanrıların yasalarını uygulayarak hem Allah'a, hem de onlara kulluk yapmanıza imkân bırakmaz Allah. Allah şirke asla izin vermez. Allah'a, Allah'ın istediği biçimde inanmak ve kulluk yapmak zorundasınız. Allah'a, Allah'ın istediği biçimde inanmayan, O'nun razı olacağı biçimde kulluk yapmayan kişi diliyle ne söylerse söylesin, ne iddia ederse etsin o kişi aslında Allah'a inanıyor ve kulluk yapıyor değildir.

Ben sizin gibi ibadet etmem, sizler de benim gibi ibadet et-miyorsunuz. Ben sizin kulluk anlayışınıza benzer bir kulluk yapmıyorum, sizler de benim kulluk anlayışıma benzer bir kulluğa razı olmuyorsunuz. Birine diyorsunuz ki, "ben sizin yediğiniz gibi yemem, sizler de benim yediğim gibi yemezsiniz." Yani yeme anlayışlarımız, yeme modellerimiz farklıdır. Ben sizin gibi sol elle, ayakta, masada, haramlı, domuzlu, içkili, müzikli yemem. Siz de benim yediğim gibi yemezsiniz.

Veya meselâ ben sizin yazdığınız gibi sol elle yazmam, siz de benim yazdığım gibi sağ elle yazmazsınız deriz ya, işte buradaki ifade de aynen böyledir. Ben sizin gibi ibadet etmem. Sizler gibi Allah'tan başka kendilerinden korktuklarınıza kulluk edip onların gaflet edip serbest bıraktıkları bölümde de Allah'a kulluk etmem.

Veya benim hizmetçi asla size hizmet etmez. Ama sizinki de bana hizmet etmez demek gibidir bu. Bana hizmete karar vermiş birisi asla size hizmete gidemez. Çünkü ben öyle bir hizmet istiyorum ki, onun hayatının tümünü kapsar, boşluk bırakmaz. Sizin hizmetçiniz de eğer bana hizmete karar verirse, artık size zamanı kalmaz. Ya tamamen bana ait olur ya da hiç olmaz.

Öyle değil mi? Birisinin karısı sadece onun karısıdır. Başkalarına da kadınlık yapmaya giderse o zaman o onun karısı olmaz, fahişe olur. Benim hizmet anlayışım, kulluk anlayışım işte budur. Sizler farklı hizmet anlayışlarını, farklı kulluk anlayışlarını kabul edebilirsiniz. Sizler hizmetçilerinizi ortak kullanabilirsiniz, sizler karılarınızı kendi aranızda müşterek kullanabilirsiniz, bunu normal görebilirsiniz, ama o zaman o benim karım olmaz. Zira ben onun sadece benim olmasını isterim.

Yani sizler Allah'a kulluğu da böyle anlayabilirsiniz. Bazen Allah'a, bazen başkalarına, bazen Allah'a bazen başkalarının yasalarına, bazen Allah'a bazen topluma, bazen Allah'a, bazen modaya, bazen Allah'a bazen çevreye, bazen Allah'a bazen modaya, yönetmeliklere, âdetlere, amire, müdüre kulluk yapabilirsiniz. Bazen Allah'ı bazen de başkalarını dinleyerek, bazen Allah'ı bazen de başkalarını razı etmeye çalışarak böyle ortaklaşa şirket içinde bir kulluk anlayışını normal görebilirsiniz. Ama ben böyle bir kulluğu asla

benimsemem, çünkü benim Rabbim böyle kendisiyle birlikte başkalarının da dinlenmesine, başkalarına da itaate, başkalarına da kulluğa asla razı değildir.

Sizler de benim yaptığım kulluğu yapmazsınız. Sizler de benim kulluk anlayışıma yanaşmıyorsunuz. Dikkat ederseniz burada ***"Men"*** denmemiş de ***"Ma"*** denmiş. Burada kastedilen Allah'ın zatı değil de sıfatlarıdır. Çünkü sûrenin mukaddimesinde de ifade ettiğim gibi bu sûrenin muhatapları zaten Allah'ın zatını inkâr etmiyorlardı.

Yani burada söz konusu edilen Allah'ın zatı değil sıfatlarıdır. Bunun anlamı, sizler de bizzat Allah'ın kendine tapmıyorsunuz demek değil, sıfatlarıyla ortaya konan Allah'a tapmıyorsunuz demektir. Zira bunlar aslında Allah'a inanıyorlardı. Biz göklerin ve yerlerin yaratıcısı olan, göklerde egemen olan O Allah'a inanıyor ve kulluk ediyoruz diyorlardı. Ama Kur'an'da sıfatlarıyla kendini ortaya koyan Allah değildi bunların inanıp kulluk yaptıkları Allah. Yani Rabb, Melik, İlâh olan ve kendisinden başka Rabb, Melik ve İlâh olmayan bir Allah değildi bunların inandıkları Allah. Rabbu'l âlemin olan bir Allah. Değilse şu anda İsrâil oğullarının inandıkları gibi Rabb-i beni İsrâil değil. Ya da kimi demokratik kafalıların iddia ettiği gibi dünyayı yaratıp işi biten, dinlenmeye çekilen, dünya ile ilgilenmekte istinkaf edip dünya işlerini insanlara bırakan, hayata karışmayan, hukuku bilmeyen, eğitimden anlamayan, ekonomi konusunda cahil, giyim kuşama karışmayan, düğüne derneğe karışmayan bir Allah değil. Hakim olan, Kahhâr, Cebbar olan, cenneti, cehennemi olan ve de kendisinden başkalarının dinlenmesine, kendisinden başkalarına kulluk yapılmasına asla rızası olmayan, kullarını kendisinden başkalarını dinleme konusunda soğanın dişisinden bile kıskanan bir Allah.

Öyle bir Allah'a inanacağız ki 99 âdet ismiyle, Razzak oluşuyla, Ehad, Samed, Vedûd, Cebbar, Kahhâr, Rabb oluşuyla, Mâlik, Melik oluşuyla bir Allah'a inanacağız. Öyle bir Allah'a inanacağız ki, O hamde lâyık olacak, yalnız kendinin övüleceği, övdüklerinin övüleceği bir Allah'tır. Yalnız kendisine itaat edilen bir Allah'tır O. Kendisinden başka İlâh olmayan, kendisinden başka Rabb, Mâbud olmayan bir Allah'tır. Öyle bir Allah'a inanacağız ki, O Rabdir. Günlük hayat programımızı yapan O'dur. O'ndan başka hayata karışıcı, hayat programı konusunda söz sahibi yoktur. Öyle bir Allah'a inanacağız ki o bizim velîmizdir. Bizim adımıza tek taraflı karar alan, aldığı kararı aynen uygulayacağımız, bizim adımıza aldığı kararları hayatımızın her bir alanında bizim için bağlayıcı olan, her işimizi kendisine havale edeceğimiz, bütün problemlerimizi kendisinden soracağımız bir Allah'tır O. Melekleri, Peygamberleri, Kitapları olan bir Allah. Melekleri vasıtasıyla sürekli bizimle diyalog halinde olan, yaptığımız her şeyi gören, bilen, kontrol eden bir Allah. Peygamberleri vasıtasıyla bize bizden istediği kulluğu örnekleyen, kitapları vasıtasıyla bize hayat programı gönderen bir Allah.

Bize gönderdiği kitaplarında kendisini bize nasıl tanıttıysa öyle bir Allah'a inanacağız. Yeryüzünde ortağı, benzeri olmayan, hayatın tümünde mutlak hâkimiyet ve otorite sahibi bir Allah'tır bu. İşte böylece inanacak ve böylece inandığımız Allah'ın bizden istediği kulluğu yapacağız. Rabbimiz sûrenin bu âyetlerinde bunu anlatıyor.

Bir de burada dikkat ederseniz fiiller arka arkaya gelmiştir.

Önceki fiiller muzaridir. Hadisin ortaya koyduğu mânâ ile söylersek ben sizin taptıklarınıza tapmıyorum, siz de benim taptığıma tapmıyorsunuz. Ya da az evvel ifade ettiğimiz gibi söylersek ben sizin kulluk anlayışınıza benzer bir kulluk yapmıyorum, sizler de benim kulluğuma benzer bir kulluk yapmıyorsunuz dendikten sonra, aynı fiiller bir daha kullanılıyor. Bu ikinciler ise haldir, yani bundan sonra da ben sizin taptıklarınıza tapmayacağım, sizler de benim taptığıma tapmayacaksınız. Ben şu anda sizin taptıklarınıza tapmadığım, sizin kulluğunuza benzer bir kulluk yapmadığım gibi bundan sonraki ömrümde de, hayatımın bundan sonraki bölümünde de asla sizin taptıklarınıza tapmayacak, sizin kulluk anlayışlarınızı benimsemeyeceğim anlamına gelmektedir. Böylece artık onların uzlaşma ümitlerinin tamamen bitirilmesini ve bir daha bu tekliflerle peygamberinin rahatsız edilmemesini istiyordu Rabbimiz.

Yani öyle bir iman, öyle bir tapınma ki, sadece Allah'ın istediği gibi. Bugüne kadar ki dinlerinizi din, yolunuzu yol kabul etmediğim gibi, bundan sonra da kabul etmeyeceğim. Ya da bugüne kadar ben sizin adınıza, sizin hatırınıza, sizin yolunuza bir müslüman değildim, bundan sonra da olmayacağım. Ben falanların filânların hatırına, birilerinin istemesi adına bir din üzere değil Rabbimin vahyi üzere bir din sahibiyim demektir bunun mânâsı. Falanlar böyle istedi, filânlar böyle dedi de onun için ben bunları yapıyorum değil, Allah Kitabında böyle dedi, Rasûlullah sünnetinde böyle istedi diyecek ve birilerinin müslümanı değil, vahiy müslümanı olacağız inşallah.

Veya buradaki ikinci fiiller te'kid içindir, müşriklerin kulluk anlayışlarından teberriyi ve sadece Allah'a kulluğu pekiştirmek içindir. Yani ey müşrikler! Ey hem Allah'a hem de başkalarına kulluk yapmaya çalışan, hem Allah'ı hem de başkalarını razı etmeye çalışan ve böyle yaparken de kendilerinin müslüman olduklarını zanneden zavallılar! İyi bilin ki ne İlâhlarınız İlâhım, ne İlâhım İlâhınız, ne ibadetim ibadetiniz, ne de ibadetiniz ibadetimdir. Veya buradaki:

Fiillerden birincisi fiil olarak kulluğu, ikinciler de durum olarak kulluğu anlatır. Yani fiil olarak ta, durum olarak ta ben sizin gibi kulluk yapmam. Fiil olarak da, durum olarak da sizin kulluğunuz da benimkine benzemez demektir.

Bir şey yaparken de, dururken de sizinkilere kul değilim veya kulluğum sizinkinden farklıdır. Biz iki tür kulluk yaparız. Birincisi fiil halinde, eylem halinde icra ettiğimiz kulluklar, bir de durum halinde icra ettiğimiz kulluklar.

Öyle değil mi? Kulluk adına bazen amel yapıyoruz, o anda fiil halindeyiz, ama bazen de dinleniyoruz, oturuyoruz, bir iş yapmıyoruz. Bazen namaz kılıyoruz, bazen dinleniyoruz, oturuyoruz, yatıyoruz. İşte bunun ikisi de kulluktur. Namaz kılmamız da kulluktur, oturmamız da kulluktur. Meselâ içki içmemek, kumar oynamamak, zina etmemek, gıybet etmemek bir fiil değil, bir durumdur.

İşte otururken de bir müslüman Allah'ın haram kıldığı şeylerden uzaklaşmışsa onun bu durumu da kulluktur. Rabbimiz bunu da kulluk kabul ediyor. İşte âyet-i kerîmedeki birinci ifadeyi fiil halindeki kulluklar, ikinci ifadeyi de durum halindeki kulluklar olarak anlıyoruz.

Öyleyse bu ifadelerle Rabbimiz peygamberinin ve onun yolunun yolcusu olan bizlerin kâfirlere karşı, müşriklere karşı şöyle dememizi istiyor: Ey kâfirler ne fiil halinde, ne de durum halinde biz sizin gibi kulluk yapmayız, siz de bizim gibi kulluk yapmazsınız. Ya da fiil halinde de, durum halinde de sizin haliniz bizim halimize benzemez. Çünkü bizim duruşumuz bile kulluktur.

Lâkin görüyoruz ki onlar da hep içmiyorlar. Yani otururlarken bazen onlar da içmiyorlar. Ama onların bu içki içmeden duruşları benim Rabbime kulluk adına duruşum gibi değildir. Çünkü ben içmez-ken, içmeden dururken Rabbim adına içmeden duruyorum. Ama onlar içmeden dururlarken Allah adına, Allah yasak kıldığı için değil, me-selâ zararından dolayı içmezler, keyifleri olmadığı için içmezler. Zamanları yoktur, paraları yoktur da onun için içmezler. Yani bu içmeyişleri bizimki gibi Allah'a kulluk adına değildir.

Öyleyse gerek fiil halinde, gerekse durum halinde bizim kulluğumuz onlarınkinden farklıdır. Haramlar konusunda bu böyle olduğu gibi, emirler konusunda da böyledir. Allah adına değil de, Allah emretti diye değil de sağlayacağı menfaatleri adına veya doğuracağı zararları adına domuzu yememek, içkiyi içmemek, zina etmemek, namaz kılmak, oruç tutmak da böyledir.

Ben sizin kulluğunuz gibi kulluk etmiyorum sizler de benim gibi kulluk yapmıyorsunuz. Onlar neye tapıyorlardı? Putlara. Peki ne mânâda, ne adına tapınıyorlardı putlara? Allah'a kulluk adına değil de mahza kulluğu öyle anladıkları için Allah'a kulluk adına bir kulluk yapıyorlardı. Kulluğu böyle anladıkları için yapıyorlardı. Ya da kendi kafalarından bir kulluk belirliyorlar ve Allah'ı şartlandırmaya çalışıyorlardı.

Öyleyse bugün biz de Allah'a kulluğumuzu ancak Allah'ın belirlediği tarzda icra ve ifa etmeliyiz. Kendiliğimizden buna ilaveler ya da azaltmalar izafesi bâtıldır, şirktir, küfürdür, bidattir. Allah kitabında kendisine nasıl inanmamızı istemişse, nasıl bir kulluk yapmamızı istemişse aynen öylece inanmak ve kulluk yapmak zorundayız. Allah bizden hangi lafızlarla, hangi stilde, hangi usulde bir kulluk istemişse aynen o şekilde uygulamak zorundayız. Bunu asla değiştirme hakkına sahip değiliz.

Diyelim ki Allah bizden iki rekat sabah namazı istiyor. Yahu iki rekat ne olur ki kılmışken dört kılalım, beş kılalım diyerek bunu fazlalaştırmaya kimsenin hakkı yoktur. Allah bizden Ramazan ayında oruç istemiş. Bunu sayısal olarak değiştirmeye veya fazlalaştırıp azaltmaya kimsenin hakkı yoktur. İbadetlerdeki, namazlardaki lafızları bir başka şekilde değiştirmeye de hiç kimsenin hakkı yoktur. Tesettür öyle, miras öyle, hukuk, kılık-kıyafet zekât, kadın-erkek ilişkileri öyledir. Yani Allah bizden ne tür bir kulluk istemiş ve onu ne tür uygulamamızı istemişse onu aynen Allah'ın istediği biçimde uygulamak zorundayız. Bunları değiştirmeye, ya da yeni yeni tapınma biçimleri ihdas etmeye hakkımız yoktur.

Ehl-i Kitap ve müşrikler bunu değiştirdiler. Bakara'da anlatılır "Hıttah" yerine "Hıntah" demek gibi, ya da secde yerine arka, arka ka-pıdan girmek gibi, sadece Allah'a kulluk yerine O'na yaklaşma maksadıyla bir kısım aracılara da kulluk yapmak, Allah'ı hayata karıştırmamak, Allah'ın dediklerini demedi, demediklerini de dedi demek gibi Allah'ın emirlerini değiştirdiler. Allah'ın istemediği bir eylemi gerçekleştirdiler. Öyleyse şunu unutmayalım ki insanlar ne yaparlarsa yapsınlar, isterlerse gökte uçup denizde yürüsünler, Allah'ın kendilerinden istemediği bir kulluk türüyse bu yaptıkları, boştur.

Rasûlullah efendimizin böyle demesini emrediyordu Rabbimiz. Öyleyse onun yolunun yolcusu olarak bizler de insanlara eğer şirkin, küfrün içindelerse, eğer Allah'a Allah'ın istediği şekilde inanmıyorlar ve kulluğa yanaşmıyorlarsa aynen böyle diyeceğiz. "Biz sizinkilere tapmayız, siz de bizim Allah'ımıza ibadet etmiyorsunuz. Zaten şimdiye kadar biz sizinkilere tapmıyorduk, siz de bizimkine tapmıyordunuz. Bundan sonra da geri kalan ömrümüzde sizin kulluğunuza benzer bir kulluk yapmayacağız. Asla bazen Allah'ı, bazen de başkalarını dinleyerek şirke düşmeyeceğiz, bunu bilmiş olun" diyeceğiz. Zaten Zümer sûresinin 14. âyetinde Rabbimiz onlara şöyle dememizi emrediyordu:

"De ki: "Ben, dinimi Allah'a ihlâs kılarak O'na kulluk ederim."
(Zümer 14)

Bizler dinde muhlisler olarak kulluğumuzu, duamızı, dâvetiyemizi, sadece Allah'a yapacağız. Halis bir din sahibi, katışıksız bir din sahibi olacağız. Din, kişinin hayat programıdır. Din, kişinin yaşam biçimidir. Bizler öyle bir din, öyle bir hayat programı uygularız ki, hayatımızın tümünde sadece Allah'ı dinler, sadece Allah'ı hesap eder ve ona başka şeyleri katıp karıştırmayız. Yani hayatımızın bazı bölümlerinde Allah'ı, bazı bölümlerinde de başkalarını dinleyerek, hayatımızın bazı bölümlerinde Allah'ın yasalarını, bazı bölümlerinde de başkalarının yasalarını uygulayarak katışıklı bir din, şirket içinde bir hayat yaşamayız. Şirke düşmeyiz.

Yirmi dört saatimizin tümünü Allah'a ait kılarak, sadece O'nu dinler ve sadece O'na kulluk yaparız. Bundan sonra da her yerde her konumda sadece Allah'ı dinleyeceğiz. Hayatımızın her bir birimini Allah'ın istediği şekilde düzenleyeceğiz. Hayatımızın her anında yüzümüzü, aklımızı, fikrimizi, düşüncemizi, benliğimizi Allah'a döndüreceğiz. Giyinirken Allah'ın emirlerini uygulayarak secdemizi sadece Allah'a yapacağız, kazanırken, harcarken Allah'ın istediklerine riâyet ederek secdemizi, kulluğumuzu Allah'a yapacak, severken, küserken onu dinleyecek ve secdemizi Allah'a yapacağız. Tüm hayatımızda yönümüzü, yüzümüzü Allah'a doğru çevirecek, O'nun istediklerini ön plana alacak, O'nun rızasını tercih edecek, O'nu hesaba katacak ve O'nun istediği gibi inanıp O'nun istediği gibi hareket edeceğiz. Her an O'nun huzurunda olduğumuzu ve her an O'na hesap vermek durumunda olduğumuzu unutmayacağız.

Eğer kâfirler ve müşrikler bizim bu imanımızı, bizim bu dinimizi ve hayat programımızı kabullenmeyecek olurlarsa da onlara şöyle diyeceğiz:

"Sizin dininiz size, benim dinim de banadır."

Sizin dininiz, sizin inanışınız, sizin hayat programınız, sizin kulluk anlayışınız sizin olsun, bizimki de bizim olsun. Sizin amelleriniz sizin, bizim amellerimiz de bizim olsun. Öldüğünüz zaman siz kendi amellerinizle, biz de bizim amellerimizle karşılaşalım. Siz sizinkilerden sorumlu olun, biz de bizimkilerden. Siz amellerinizin karşılığı olan cehennemden, biz de bizim amellerimizin sonucu olan cennetten razı olalım.

Yani sizler hem Allah'a hem de putlara, hem Allah'a hem de Allah'tan başkalarına kulluk yaparak bir din, bir yol, bir hayat tarzı sergileyebilirsiniz. Hayatınızın bazı bölümlerine Allah'ı, bazı bölümlerine de başkalarını karıştırabilirsiniz. Hayatınızın bazı bölümlerinde Allah'ı dinleyip, bazı bölümlerinde ise Allah'tan başkalarının kanunlarını uygulayarak müşrikçe bir yol tutabilirsiniz. Hem Allah'ı hem de başkalarını razı etmeye çalışabilirsiniz.

Hem Allah'a, hem de başkalarına kulluk edebilirsiniz. Ama bize gelince biz asla böyle bir şirk dininden razı olmayız. Bakara'yla ifade edersek:

Ama bizler taviz vermeden, ihlâsla, katışıksız bir şekilde biz Allah'a ibadet edicileriz. Biz sadece Allah'ı Rabb bilip sadece O'nu dinler ve sadece O'na kulluk ederiz. Yani böyle hem Allah'a kulluk edip, hem de binde bir de olsa başkalarını da dinlemeden yana olmayız, başkalarına da kulluktan yana olmayız.

Bin gramlık bir temiz suya bir gramlık da zehir katarak onu içmeden yana olmayız. Biz şirk koşmadan, hayatı parçalamadan Allah'a ibadet ederiz. Sizler gibi hayatın bazı bölümlerinde Allah'ı, bazı bölümlerinde de başkalarını memnun etmeden yana olmayız.

Şirk, küfür, inkâr, vebal ve hıyanet dolu olan sizin dininiz sizin, hayat programınız sizin olsun, bizim onunla uzak ve yakından bir ilgimiz yoktur, biz ondan beriyiz. Sakın ha bundan sonra da bizim böyle bir şirk dinini kabulleneceğimizi zannedip beklemeyin.

Bu son cümle ya öncekilerin takrirsuch ya da bir tehdittir. Benim dinimin sizinkilerle bir ilgisi yoktur. Yani o alınan kararı tasdiktir, tebliğdir. Ya da bir tehdittir bu. Ey kâfirler! Ey müşrikler biz buyuz işte! Biz böylece inanıp böylece kulluk ediyoruz. Haydi ne halt ederseniz edin! Ne yapacaksanız yapın da görelim demektir. Haydin bakalım, ne yapacaksınız? Nasıl bir dininiz varsa yapın! Nasıl bir hayat programınız varsa ortaya koyun da problemlerinizi çözün bakalım gibi bir tehdittir bu.

Ya da burada İslâm'ın beyanı var. İslâm'ın ortaya konuşu mevzu bahistir. Tıpkı Âl-i İmrân sûresindeki âyet gibi:

"Allah katında tek din, şüphesiz İslâmiyet'tir."
(Âl-i İmrân 19)

Ya da Tevbe sûresinde olduğu gibi diğer dinlere, diğer sistemlere, diğer hayat programlarına mukabil olarak İslâm dininin üstünlüğü ve tekliğini ortaya koymadır bu.

"Puta tapanlar hoşlanmasa da, dinini bütün dinlerden üstün kılmak üzere, peygamberini doğru yol ve hak dinle gönderen Allah'tır."
(Tevbe 33)

Âyetinde olduğu gibi diğer dinlere mukabil olarak İslâm dininin ortaya konduğunu anlıyoruz.

Ama biz biliyoruz ki İslâm'da bir kaide var. Önce İslâm ortaya konur, sonra da bâtıl anlatılır. Fakat burada görüyoruz ki bunu tam tersi olmuş.

Denmiş. Yani ***"Sizin dininiz sizin olsun"*** denerek önce onların dinlerinden söz edilerek bâtıl ortaya konmuş. Sonra da ***"Benim dinim de benim olsun"*** denilerek hak din ikinci sırada anlatılmıştır. Bunu şöyle izah edebiliriz: Muhatap kâfirler olunca bu böyledir. Öyleyse Müslüman, kâfirlerle, müşriklerle karşı karşıya bulunduğu zaman, sizinle bizim dinimiz farklıdır, sizinle biz asla bir ve beraber olamayız diyecektir. Değilse muhataplarımız müslümanlarken, müslü-manlarla beraberken İslâm ortaya konulacaktır önce, bâtıla daha sonra sıra gelecektir.

Bunun misalini şu âyet-i kerîmede görüyoruz:
"Siz, insanlar için ortaya çıkarılan, doğruluğu emreden, fenalıktan alıkoyan, Allah'a inanan hayırlı bir üm-metsiniz."
(Âl-i İmrân 110)

Bakın burada bizim vasıflarımız özelliklerimiz sayılırken önce iyiliği emretme ve kötülüklerden menetme özelliğimiz zikredilmiş, daha sonra da Allah'a iman özelliğimiz söz konusu edilmiştir. Halbuki bizim mü'min olarak ilk görevimiz ve ilk özelliğimiz önce Allah'a imandır. Ama burada olduğu gibi mesele toplumsal planda değerlendirilince o zaman iman ilk planda değildir. Çünkü toplumda kâfirler de bulunabilir. Ama eğer toplumda marufu emir ve münkerden nehiy göz ardı edilirse, ümmet ortadan kalkar ve münferit müslüman çıkar. O zaman da ben fert olarak kendi başımayken evvel emirde iman etmem gerekir. Yani müslüman olmam için benim bir topluma ihtiyacım yoktur. Tek başıma da müslüman olabilirim. Müslüman olmanın yolu kelime-i tevhide iman ederek söylemektir.

Ama müslüman kalmanın yolu emr-i bil ma'ruf ve nehy-i ani'l münker yaparak müslümanlığımızı yaşayabileceğimiz ortamı oluşturmaktan geçer. Bunu beceremeyen yani gerek ailelerini, gerekse çevrelerini müslümanlaştıramayan insanlar, müslüman kalmayı da, müs-lümanca yaşamayı da beceremezler.

Son din benim dinimdir. Tevhid, ihlâs, hak ve ibadet dini olan, teslimiyet dini olan son din benim dinimdir. Küfür, şirk dini de sizin dininizdir.

Veya ey kâfirler! Ey müşrikler! Madem ki hak dini kabullenmi-yorsunuz. Sadece Allah'a kulluk dinini reddediyor ve şirk dinine şirk sistemine sahip çıkıyorsunuz öyleyse varın ne haliniz varsa görün de bari beni kendi dininize dâvet edip durmayın.

Bir de din ***“Hesap”*** mânâsınadır. Öyleyse sizin hesabınız, sizin yaşadığınız hayatın faturası sizin olsun, size olsun, benim hayat programımın hesabı da benim olsun.

Din ***“Millet”*** anlamınadır. Öyleyse sizin milletiniz, sizin millet ve milliyetçilik anlayışlarınız, sizin ırkçılığa dayanan milliyet anlayışınız sizin olsun, ben İslâm milletindenim, ben İbrâhim milletindenim, benim milletim ve millet anlayışım da benim olsun.

Din ***“Ceza”*** mânâsınadır. Öyleyse sizin dininizin cezası olan cehennem sizin olsun, benim diniminki de yani cennet de bana olsun. Siz sizin hayatınızın sonucu olan cehennemden razı olun, ben de benim tevhid dinimin sonucu olan cennetten razı oldum.

Din ***“Ukubet”*** mânâsınadır. Benim Rabbimin ikabı size, sizin Rablerinizin ikâbı da bana olsun. Yani benim Rabbimin cezalandırması size olsun, sizin tanrılarınızın cezalandırması da bana olsun. Benim Rabbim sizi, sizin Rableriniz de güçleri yetiyorsa beni cezalandırsın bakalım.

Din ***“Dua”*** mânâsınadır. Sizin dualarınız sizin sığınmalarınız sizin olsun. Siz putlarınıza, tâğutlarınıza, efendilerinize dua edin, onlardan yardım isteyin, problemlerinizin halli için onlara müracaat edip onların istediği bir hayatı yaşayın, ben de göklerde ve yerde egemen olan, güç ve kuvvet sahibi Rabbime dua edip ona sığınırım. Yardımı sadece O’ndan beklerim.

Din ***“Âdet”*** mânâsınadır. Bu durumda sizin şirk âdetleriniz, toplumdan kaynaklanan küfür âdetleriniz sizin olsun vahye müstenit, Rabbimden kaynaklanan âdetler de benimdir. Tüm âdetlere böyle diyeceğiz tabii.